

SPOROČILO ZA MEDIJE

**23. – 29. oktober 2022: 10. Mednarodni teden preprečevanja
zastрупitev s svincem**

PREPREČIMO ZASTRUPITVE S SVINCEM

Ravne na Koroškem, 24. oktober 2022 – Med 23. in 29. oktobrom 2022 poteka 10. mednarodni teden preprečevanja zastрупitev s svincem. Poudarek letošnje kampanje »Preprečimo zastрупitve s svincem« opozarja vlade, organizacije civilne družbe, zdravstvene partnerje, industrijo in druge na nesprejemljiva tveganja izpostavljenosti svincu in potrebo po ukrepanju. Sodelavci NIJZ OE Ravne na Koroškem bomo v tem času v duhu ključnih sporočil letošnje kampanje okrepili aktivnosti osveščanja prebivalcev Zgornje Mežiške doline, še posebej bodo aktivnosti usmerjene v najmlajše. Prav tako bomo v tem času o pomembnosti nadaljevanja aktivnosti iztekajočega se Programa ukrepov, še odločneje opozarjali politične odločevalce.

Kampanja temelji na uspehu pri izkoreninjenju uporabe svinca v bencinu in napredku, ki so ga številne države dosegle pri uvedbi zakonov, ki omejujejo uporabo svinca v barvah, zlasti tistih barvah, ki so jim otroci izpostavljeni v svojih domovih, šolah in na igriščih.

Letošnja ključna sporočila so – poznati tveganja, pridružiti se akciji in odstranitev svinčenih barv. To lahko dosežemo tako, da pomagamo ozaveščati o kampanji, izobražujemo prebivalce o tveganjih, jih seznanimo, kako se pridružiti ukrepanju in sprejetju bistvenih ukrepov za odpravo svinčene barve.

Ob jubilejni deseti izvedbi Mednarodnega tedna preprečevanja zastрупitev s svincem Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) v veliki meri poudarja razširjenost svinca v človekovem bivalnem in delovnem okolju. Svincu smo lahko izpostavljeni praktično kjerkoli in ga vnašamo preko prebavil in dihal.

V Zgornji Mežiški dolini je glavni vir svinca onesnažen prah, ki se dviga iz onesnaženih tal in nalaga na različnih površinah. Zato ponoven poziv vsem prebivalcem, da skrbijo za osebno

higieno svojih otrok in se izogibajo aktivnostim, pri katerih se tvori ter materialov na katerih se le ta nabira. Z besedami SZO: »Pustimo otrokom prihodnost.«

Letos se zaključuje Program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini. Vse od leta 2007 so v onesnaženi dolini tekle različne aktivnosti za zmanjšanje izpostavljenosti svincu. Med drugim so imeli prebivalci možnost izvedbe brezplačnih testov krvi otrok na vsebnost svınca ter nadaljnjo svetovanje glede možnih virov izpostavljenosti in ukrepov za zmanjšanje le te. V 15 letih izvajanja je program pokazal dobre rezultate. Leta 2007 je imela vrednosti svınca v krvi 100 µg in več dobra polovica otrok, leta 2022 pa manj kot 5% otrok, mediana pa se je znižala iz 82,5 µg/l na 31 µg/l.

Kljub izpolnjenim ciljem pa svinec v okolju Zgornje Mežiške doline ostaja in še vedno pri posameznih otrocih izmerimo zelo visoke vrednosti svınca v krvi. Danes vemo, da je svinec lahko zdravju škodljiv tudi v najnižjih koncentracijah, zato bi bilo potrebno z aktivnostmi programa nadaljevati in mladim družinam zagotoviti možnost testiranja obremenjenosti otrok s svincem, strokovno svetovanje kako zmanjšati izpostavljenost in v primeru potrebe tudi ustrezno nadaljnjo zdravstveno obravnavo.

Pobudo za nadaljevanje aktivnosti smo odgovornim že posredovali in vsaj do zdaj naleteli na pozitiven odziv Ministrstva za okolje in prostor. Upamo, da bo izkazana naklonjenost prerasla v konkretne aktivnosti.

Osnovna sporočila SZO ob mednarodnem tednu preprečevanja zastrupitev s svincem:

Spoznajmo tveganje

- ✓ Varne meje izpostavljenosti svincu ni, še posebej je ta nevaren za otroke. Svinec lahko najdemo v domačem okolju in različnih delovnih panogah.
- ✓ ALI STE VEDELI? Številni učinki svinca na živčni sistem so doživljenjski in vključujejo agresijo, razdražljivost, težave z učenjem in znižan IQ.
- ✓ ALI STE VEDELI? Zgodnji znaki in simptomi zastrupitve s svincem pri otrocih so nespecifični in pogosto spregledani.
- ✓ Izpostavljenost svincu iz svinčenih baterij in predelave elektronskih odpadkov je težava zlasti v državah v razvoju.
- ✓ Izpusti svinca v okolje onesnažujejo naš zrak, vodo in tla. Temu onesnaženju smo ljudje izpostavljeni.
- ✓ ALI STE VEDELI? Nekateri kozmetični izdelki, glazure, vodovodne cevi, pipe in barve lahko povečajo tveganje za zastrupitev s svincem.

Pridružimo se akciji

- ✓ WHO tudi ob letošnjem tednu preprečevanja zastrupitev s svincem izvaja aktivnosti za odpravo virov svinca iz našega okolja.
- ✓ Preprečimo zastrupitve s svincem. Pridružimo se WHO tako, da pomagamo ustvariti svet, v katerem odrasli in otroci ne bodo več trpeli učinkov izpostavljenosti svincu.
- ✓ Ozavestimo oblikovalce politik za odločnejše ukrepanje.
- ✓ Zdravstveni sektor je eden izmed ključnih partnerjev pri prizadevanjih za zmanjšanje zastrupitev s svincem. Ključni pri tem so izboljšanje zmogljivosti za diagnosticiranje, spremljanje in preprečevanje izpostavljenosti svincu in drugim strupenim snovem.
- ✓ ALI STE VEDELI? WHO je svinec uvrstil med 10 kemikalij, ki vzbujajo največjo skrb za javno zdravje, zato je potrebno odločno ukrepanje, da preprečimo škodo zdravju.

Odstranimo svinčene barve (vire izpostavljenosti svincu)

- ✓ Leto 2022 zaznamuje 10. leto skupne kampanje za odpravo zastrupitev s svincem, v kateri WHO sodeluje s partnerji, da skupaj širijo sporočila za odpravo izpostavljenosti svincu s prepovedjo svinčenih barv.
- ✓ Z akcijo prepovejmo svinčene barve ponovimo uspeh partnerstva za čista goriva in vozila pri postopnem opuščanju svinca iz bencina.
- ✓ V letu 2022 kampanja izpostavlja tudi preostale vire svinca ter poziva k zamejevanju izpostavljenosti svincu iz vseh virov iz okolja.